

Bryssel, 3. heinäkuuta 2026
(OR. en)

11122/26

ECOFIN 912
UEM 316
SOC 441
EMPL 243
COMPET 856
ENV 832
EDUC 298
ENER 454
JAI 892
GENDER 129
JEUN 172
SAN 530
EIB
ECB

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	NEUVOSTON SUOSITUS Ranskan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2026) 210 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä sekä talous- ja rahoituskomitean viimeistelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS

Ranskan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263¹ ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestävä julkista taloutta, kestävä ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.
- (2) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 lausunnon Ranskan alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2026. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Ranska ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskeva neuvoston suositukseksi, suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta² 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.

² EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuisia kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävä talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Kilpailukykykompassi on julkaisemisestaan lähtien ollut eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvän työn johtonuora. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on EU:n strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävä kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.
- (4) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen³ viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesipolitiikan rahoituksen ohella olleet olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesipolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää vakiinnuttaa sen puitteissa tuetut ja toteutetut uudistukset ja investoinnit sekä hyödyntää jatkotoimien perustana niistä erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.
- (5) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Ranskaa koskevan maaraportin vuodelta 2026. Siinä arvioidaan Ranskan edistymistä vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Ranska on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Ranskalla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Ranskan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission arvioinnin pohjalta ja sen suosituksesta suosituksen Ranskan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä⁴. Suunnitelma kattaa vuodet 2025–2029, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutuksen jakautuminen seitsemälle vuodelle. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 0,8 prosenttia vuonna 2025, 1,2 prosenttia vuonna 2026, 1,2 prosenttia vuonna 2027, 1,2 prosenttia vuonna 2028 ja 1,1 prosenttia vuonna 2029. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen 2023 verrattuna ovat 4,6 prosenttia vuonna 2025, 5,8 prosenttia vuonna 2026, 7,1 prosenttia vuonna 2027, 8,4 prosenttia vuonna 2028 ja 9,5 prosenttia vuonna 2029. Nämä nettomenojen enimmäiskasvuprosentit vuosina 2025–2029 vastaavat korjaavaa polkua, jota neuvosto suositteli SEUT 126 artiklan 7 kohdan mukaisesti 21 päivänä tammikuuta 2025 Maltan liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi⁵. Tuloksellisista toimista 3 päivänä kesäkuuta 2026 annetun komission arvioinnin⁶ perusteella Ranskan liiallista alijäämää koskeva menettely jätetään lepäämään.
- (7) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoitusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi⁷, ja Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Jäsenvaltiot voivat edelleen pyytää kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia milloin tahansa vuoteen 2028 saakka, jos ne täyttävät asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklassa säädetyt kriteerit.

⁴ Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Ranskan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/659, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/659/oj>).

⁵ Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Ranskassa. Kaikki Ranskan liiallista alijäämää koskevan menettelyn asiakirjat ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/france_en.

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti (COM(2026) 200 final).

⁷ Komission tiedonanto ”Puolustusmenot kasvuun vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa”, Bryssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

- (8) Ranska toimitti 7 päivänä toukokuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa⁸, jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa, sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistus- ja investointikokonaisuuden toteuttamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Ranskan puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa. Raportti liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn puitteissa toteutetuista toimista sisältyy vuotuisen edistymisraporttiin.
- (9) Vuonna 2025 reaalisen BKT:n kasvu oli 0,8 prosenttia ja YKHI-inflaatio 0,9 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 0,8 prosenttia vuonna 2026 ja 1,1 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 2,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,8 prosenttia vuonna 2027.

⁸ Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (10) Eurostatin toimittamien tietojen⁹ perusteella Ranskan julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2024 oli 5,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 5,1 prosenttiin vuonna 2025. Alijäämän supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa tuloja lisäävistä toimenpiteistä, joiden vaikutus on noin 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja menoja vähentävistä toimenpiteistä, jotka koskevat pääasiassa julkista kulutusta ja sosiaalisia tulonsiirtoja ja joiden vaikutus on lähes 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, sekä nimellisen BKT:n ylittävästä verotulojen kasvusta. Tämä tulokehitys johtuu pääasiassa välillisistä ja yhteisöveroista. Näiden tekijöiden vaikutus on suurempi kuin julkisen velan korkomaksujen 0,2 prosenttiyksikön kasvu, joka johtuu velan kasvusta ja liikkeeseen laskettujen uusien joukkolainojen korkeammista koroista. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 5,1 prosenttia vuonna 2026 ja 5,7 prosenttia vuonna 2027. Alijäämän pysyminen ennallaan vuonna 2026 johtuu useista eri tekijöistä. Se johtuu yhtäältä tuloja lisäävistä toimenpiteistä, joiden vaikutus on 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen (0,3 % suhteessa BKT:hen on väliaikaisia). Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa suurten yritysten poikkeuksellisen maksun jatkaminen, korkeista tuloista perittävä täydennysvero ja yleisen sosiaaliturvamaksun (*Contribution Sociale Généralisée, CSG*) korotus sekä vuoden 2026 talousarviossa esitetyt eri ministeriöiden ja julkishallinnon elinten määrärahojen leikkaukset. Jos näiden toimenpiteiden vaikutusta ei oteta huomioon, verotulojen kasvun odotetaan toisaalta jäävän hieman taloudellista toimeliaisuutta pienemmäksi. Sen lisäksi, että Lähi-idän konfliktilla on kielteinen vaikutus kasvuun, sen odotetaan aiheuttavan suoria talousarviovaikutuksia, jotka ovat 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ja johtuvat inflaatioindeksiin sidottujen joukkolainojen suuremmasta korkorasituksesta (0,1 % suhteessa BKT:hen), vähimmäispalkkaan liittyvien sosiaaliturvamaksujen vapautusten indeksoinnin aiheuttamasta tulojen vähenemisestä ja Lähi-idän operaatioihin liittyvien sotilasmenojen kasvusta. Tämän vaikutuksen odotetaan pitkälti kompensoituvan huhtikuussa ilmoitetuilla uusilla säästöillä. Alijäämän kasvu vuonna 2027 johtuu pääasiassa siitä, että vuonna 2026 luovutaan asteittain väliaikaisista tulopuolen toimenpiteistä, joiden vaikutus on 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

⁹ Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2026.

- (11) Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys¹⁰, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2025 kiristävä (0,9 % suhteessa BKT:hen). Vuonna 2026 sen ennakoidaan olevan kiristävä (0,9 % suhteessa BKT:hen) ja vuonna 2027 elvyttävä (0,3 % suhteessa BKT:hen).
- (12) Eurostatin toimittamien tietojen¹¹ perusteella Ranskan julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 112,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2025 loppuun mennessä 115,6 prosenttiin. Velkasuhteen kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa suurista perusalijäämistä ja kasvavista korkomaksuista, jotka ylittävät nimellisen kasvun velkaa supistavan vaikutuksen. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen kasvaa ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella vuoden 2026 loppuun mennessä 118,1 prosenttiin ja vuoden 2027 loppuun mennessä edelleen 120,2 prosenttiin. Kasvu johtuu vuosina 2026 ja 2027 pääasiassa samoista tekijöistä kuin vuonna 2025.
- (13) Eurostatin tietojen¹² perusteella Ranskan julkiset puolustusmenot olivat vuonna 2025 yhteensä 1,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vuonna 2026 niiden ennakoidaan komission kevään 2026 talousennusteen mukaan olevan 2,1 prosenttia suhteessa BKT:hen¹³.

¹⁰ Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos; perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

¹¹ Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2026.

¹² Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan.

¹³ Naton puolustusmenojen määritelmä eroaa julkisen sektorin tehtäväluokituksen mukaisesta puolustusmenojen määritelmästä. Lisäksi voi esiintyä menojen, erityisesti puolustustarvikkeiden, kirjaamisajankohdasta aiheutuvia eroja, koska Nato-raportoinnissa ei noudateta kirjausajankohtaa koskevia kansantalouden tilinpidon sääntöjä.

- (14) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopoliittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Ranska on toteuttanut useita kohdennettuja finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutusta kotitalouksiin ja yrityksiin¹⁴. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa korvaus, jota myönnetään huhti- ja toukokuussa arviolta 20 senttiä polttoainelitralta julkisen liikenteen alalla toimiville mikroyrityksille sekä pk-yrityksille, kalastajille (korvausta korotettu toukokuussa) sekä rakennus- ja julkisten töiden yrityksille; vastaava korvaus pienituloisille työntekijöille yksityisajoneuvojen ammattikäytöstä huhti-kesäkuussa; muun kuin maantieliikenteessä käytettävän dieselöljyn valmisteverojen korvaaminen viljelijöille, huhtikuussa 4 senttiä litralta ja toukokuussa 15 senttiä litralta; ja sosiaaliturvamaksujen poikkeuksellinen korvaaminen eniten kärsineille viljelijöille huhtikuussa. Periaatteessa nämä toimenpiteet on tarkoitus lopettaa asteittain kesäkuussa 2026, ja komission kevään 2026 talousennusteessa niiden huomioon otetut kustannukset ovat alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission estimaattien mukaan toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2026 aiheutuvat kustannukset olisivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, jos toimenpiteet pysyvät voimassa vuoden 2026 loppuun saakka.
- (15) Komission laskelmien perusteella Ranskan nettomenot kasvoivat 0,7 prosenttia vuonna 2025 ja kumulatiivisesti 4,0 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 on alle suositellun enimmäiskasvun. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, myös nettomenojen kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua pienempi.

¹⁴ Tilanne komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivänä (4. toukokuuta 2026).

- (16) Komission laskelmien perusteella Ranskan nettomenojen ennakoidaan kasvavan 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja kumulatiivisesti 5,4 prosenttia vuosina 2024, 2025 ja 2026. Ennakoitu nettomenojen kasvu vuonna 2026 on suurempi kuin suositettu enimmäiskasvu. Poikkeama on vuositasolla 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, nettomenojen kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua pienempi.
- (17) Suosituksessa Ranskan keskipitkän aikavälin suunnitelman hyväksymisestä täsmennetään sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus sekä niiden toteuttamisaikataulu. Komissio katsoo Ranskan vuotuisessa edistymisraportissaan toimittamien tietojen perusteella, että näiden uudistusten ja investointien keskeiset vaiheet, jotka oli määrä toteuttaa viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2026, vaikuttavat olevan pitkälti aikataulussa. Vähimmäispalkkaan liittyvien sosiaaliturvamaksujen vapautusten uudelleenmuotoilu on kuitenkin tuottanut luvattua vähemmän säästöjä. Komissio katsoo, että Ranska on kaiken kaikkiaan noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla. Vuoden 2023 eläkeuudistus on keskeytetty tammikuuhun 2028 saakka.¹⁵

¹⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti (COM(2026) 200 final).

- (18) Ranskan julkisen talouden kestävyysriskien kohdistuu edelleen suuria riskejä keskipitkällä aikavälillä ja keskisuuria kestävyysriskejä pitkällä aikavälillä. Sekä tulo- että menopuolella tarvitaan kattava ja johdonmukainen finanssipoliittinen strategia, jotta voidaan vauhdittaa potentiaalista kasvua ja saada julkinen velka lasku-uralle sen kestävyysriskien varmistamiseksi. Vuonna 2025 Ranskan julkiset menot olivat 57,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja ne olivat edelleen EU:n toiseksi suurimmat ja 7,7 prosenttiyksikköä yli EU:n keskiarvon. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan ero pysyy noin 7 prosenttiyksikössä vuonna 2026. Ranskan jatkuvasti suuret julkiset menot herättävät huolta tehokkuudesta ja edellyttävät suurta kokonaisverorasitusta, mikä puolestaan edelleen vähentää talouden tehokkuutta. Näin ollen Ranskan julkisen talouden kestävä vakauttaminen edellyttää julkisten menojen tasoon, koostumukseen ja yleiseen tehokkuuteen kohdistuvia määrätietoisia toimia. Tätä varten tarvitaan suurempia säästösitoumuksia kuin Ranskan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassa on esitetty. Julkisten menojen vähentämiseksi ja niiden laadun parantamiseksi tarvitaan johdonmukainen ja vaikuttava strategia, joka perustuu järjestelmällisesti talousarviomenettelyn ytimessä oleviin ja keskipitkän aikavälin painopisteiden mukaisiin kunnianhimoisiin ja kattaviin menojen uudelleenarviointeihin. Sen lisäksi, että tämä edistäisi julkisen talouden vakauttamista, se vahvistaisi Ranskan kasvupotentiaalia tukemalla julkisten varojen ohjaamista kasvua edistävään politiikkaan.

- (19) Ranskan julkiset eläkemenot olivat vuonna 2023 suhteellisen suuret, 14,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vuoden 2024 ikääntymisraportin mukaan vanhushuoltosuhteen ennustetaan kasvavan merkittävästi tulevina vuosikymmeninä niin, että se on 38,2 prosenttia vuonna 2022, 53,2 prosenttia vuonna 2050 ja 57,8 prosenttia vuonna 2070. Todellinen eläkkeellesiirtymisikä on puolestaan alhainen, 62,2 vuotta vuonna 2022. Vuoden 2023 eläkeuudistuksella parannettiin muun muassa julkisen talouden kestävyyttä nopeuttamalla täyden eläkkeen saamiseksi vaadittavan maksukauden pidentämistä ja nostamalla vähimmäiseläkeikää asteittain työllisyyden ja potentiaalisen kasvun edistämiseksi. Ranska sitoutui keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassaan säilyttämään vuoden 2023 eläkeuudistuksen vaikutuksen järjestelmän rahoituksen kestävyteen vuosina 2026–2040. Joulukuussa 2025 uudistus kuitenkin keskeytettiin tammikuuhun 2028 saakka. Keskeyttäminen merkitsee julkisen talouden rahoitusaseman heikkenemistä 2030-luvun puoliväliin asti, julkisen velan kasvua ja uudistuksen myönteisten työmarkkinavaikutusten vähenemistä, minkä lisäksi aiemmin mainitut haasteet pysyvät edelleen erittäin merkittävinä.

- (20) Ranskan verorasitus on edelleen huomattavasti EU:n keskiarvoa suurempi. Vuonna 2025 Ranskan verotulot olivat 44,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun EU27-maissa ne olivat keskimäärin 39,9 prosenttia. Myös työntekijöiden implisiittinen veroaste ja työnantajien maksamat työhön kohdistuvat verot kuuluivat EU:n korkeimpiin. Kasvulle erityisen haitalliset tuotantoverot, jotka olivat 4,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, ylittävät niin ikään selvästi EU:n keskiarvon (2,4 % suhteessa BKT:hen), mikä heikentää kilpailukykyä. Erityisesti kokonaispalkkamenoihin ja palkanmaksuun sekä maa-alueisiin, rakennuksiin ja muihin rakenteisiin kohdistuvat tuotantoverot ovat EU:n keskiarvoa korkeammat. Kulutusverot ovat kuitenkin suhteellisen matalia, joskin ne ovat vähemmän taloutta vääristäviä. Samaan aikaan lukuisat sosiaaliset ja julkisen talouden verotuet lisäävät verojärjestelmän monimutkaisuutta, heikentävät merkittävästi allokaatiivista tehokkuutta ja aiheuttavat raskaan julkisen talouden taakan (lähes 6 % suhteessa BKT:hen vuonna 2025). Kasvua paremmin edistävä veroyhdistelmä edellyttäisi kattavaa finanssipoliittista strategiaa, jolla pyritäisiin lisäämään potentiaalista kasvua ja verojärjestelmän yleistä tehokkuutta ja tukemaan samalla julkisen talouden vakauttamista. Työhön (myös sosiaaliturvamaksuihin) ja tuotantopääomaan kohdistuvan verorasituksen keventäminen ja kulutusverojen, myös ympäristöverojen, korottaminen voisivat auttaa vähentämään talouden vääristymiä ja tukea kilpailukykyä ja kasvua. Lisäksi sosiaalisten ja julkisen talouden verotukien vähentäminen ja järjeistäminen laajentaisi veropohjaa ja auttaisi näin välttämään lakisääteisten verokantojen korotuksia.
- (21) Hallinto on Ranskassa hyvin monimutkaista. Maassa on monia rinnakkaisia hallintotasoja, joihin liittyy monimutkaisia taloudellisia suhteita hallinnon eri tasojen välillä ja päällekkäisiä toimivaltuuksia. Niistä aiheutuu tarpeettomia koordinoitinkustannuksia, mutta ne eivät välttämättä paranna tarjottavien julkisten palvelujen laatua. Hallinnon monimutkaisuuden vähentäminen ja toimivaltuuksien ja vastuiden selkeyttäminen eri hallintotasojen välillä auttaisivat tosiasiallisesti ohjaamaan menoja ja tuloja talousarviositoumusten mukaisesti. Tämä lisäisi julkisten menojen yleistä tehokkuutta ja laatua ja tukisi samalla julkisen talouden vakauttamista.

- (22) Julkisissa palveluissa, kuten terveydenhuollossa (erityisesti lääkärivajeesta kärsivillä alueilla), koulutuksessa, liikenteessä ja asumisessa, on edelleen alueellisia eroja, ja maaseutualueilla on erityisiä haasteita keskeisten palvelujen saatavuudessa. Lisäksi Ranskan syrjäisimmillä alueilla heikko maankäytön suunnittelu ja rajalliset hallinnolliset valmiudet haittaavat politiikan tuloksellista täytäntöönpanoa ja julkisia investointeja.
- (23) Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.
- (24) Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) tuettavien koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpano on Ranskassa hankkeiden valinnan ja maksujen osalta EU:n keskiarvon yläpuolella. On tärkeää pitää yllä nykyaikaa ja maksimoida investointien vaikutus kentällä. Ranska toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi. Lisäksi joissakin syrjäisimpien alueiden ohjelmissa on edelleen toteuttamishaasteita ja vaikeuksia saavuttaa ohjelmien tavoitteet. Samaan aikaan Ranskan on nopeutettava oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toteuttamista, koska varat on maksettava vuoden 2026 loppuun mennessä. On olennaisen tärkeää varmistaa, että Ranskan koheesiopolitiikan rahastojen väliarvioinnissaan yksilöimät uudet investoinnit, erityisesti ne, jotka liittyvät väliarviointiasetuksessa¹⁶ määritettyihin viiteen painopisteeseen, toteutuvat nopeasti ja tuloksellisesti.

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategiaan haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta.

- (25) Edellä kuvattujen haasteiden lisäksi Ranskalla on myös haasteita, jotka liittyvät hallinto- ja sääntelytaakkaan, yritysten T&K-intensiteettiin, murroksellisen innovoinnin tukemiseen, yritysten ja korkeakoulujen välisen yhteistyön vaikuttavuuteen, pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) digitalisaatioon, liikenteen ja rakennusten vähähiilistämiseen, uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon ja niitä varten tarvittaviin sähköverkko- ja varastointi-investointeihin ja loppukäytön sähköistämiseen, veden laatuun ja niukkuuteen sekä osaamisvajeeseen, nuorten työmarkkinatuloksiin, koulutusjärjestelmään, opettajan ammattiin sekä työssäkäyvien ja lasten köyhyyteen.
- (26) Kuten kilpailukykykompassissa todetaan, kaikkien EU:n toimielinten kuten myös kansallisten ja paikallisten instituutioiden täytyy ponnistella sääntöjen yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisten menettelyjen nopeuttamiseksi. Myös Ranskan on toteutettava lisätoimia hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Tämä lisäisi myös digitaalisten julkisten palvelujen saatavuutta kansalaisille ja yrityksille, koska niiden tarjonta ei ole kasvanut ja on edelleen alle EU:n keskiarvon. Huhtikuun 2026 puolivälissä hyväksyttiin talouselämän yksinkertaistamista koskeva laki (*loi de simplification de la vie économique*). Lailla otetaan käyttöön ns. yritystestit (*tests entreprises*) ja erityinen elin, ”yksinkertaistamisneuvosto” (*conseil de la simplification*), jossa on mukana yritysten edustajia ja jonka tehtävänä on testata uusia ja muutettuja normeja. Yksinkertaistamisneuvostolta voidaan pyytää lausuntoja myös voimassa olevista normeista. Lailla helpotetaan tietyin edellytyksin teollisuus- ja infrastruktuurihankkeiden ja datakeskusten perustamista ja energiasiirtymähankkeita. Laki helpottaa myös yritysten pääsyä julkisten hankintojen markkinoille. Huomattava ja kasvava osuus ranskalaisista yrityksistä pitää työmarkkina- ja yrityslainsäädäntöä merkittävänä investointien esteenä.¹⁷ Maksujen lakkauttamiseen, toiminnan lopettamiseen ja oikeudenkäynteihin liittyviä menettelyjä pidetään kaikkein monimutkaisimpina. Vaikka yksinkertaistamislaille helpotetaan yritysten luovutuksia, siinä ei käsitellä toiminnan lopettamismenettelyjä.

¹⁷ Työmarkkinalainsäädännön osalta 27 prosenttia ja yrityslainsäädännön osalta 26 prosenttia vuonna 2025, kun vastaavat osuudet vuonna 2024 olivat 20 ja 19 prosenttia. Kaiken kaikkiaan noin 60 prosenttia yrityksistä piti näitä säännöksiä investointien esteenä Ranskassa vuonna 2025. EIP:n investointikyselyt vuosilta 2025 ja 2024.

- (27) Kotimaisia yrityksiä koskevat sääntelyrajoitukset ovat Ranskassa useiden ammattien osalta edelleen tiukempia kuin vastaavissa maissa ja kuuluvat vähittäiskaupan alalla EU:n tiukimpiin. Tarkistamalla vaatimuksia, jotka koskevat ulkomaisilta ammattilaisilta vaadittuja paikallisia tutkintoja, alentamalla pakollisia vähimmäispalkkioita ja tarjoamalla vaihtoehtoja pakolliselle jäsenyydelle ammattialajärjestössä voitaisiin tukea paremmin uusien innovatiivisten yritysten kasvua ja vähentää välituotepanosten kustannuksia.
- Vähittäiskaupan rajoitusten – kuten rekisteröintivaatimusten, lupien ja toiminnallisten rajoitusten – keventäminen voisi auttaa sujuvoittamaan liiketoimintaa ja hyödyttää kuluttajia kilpailukykyisten hintojen ja laajemman tuotevalikoiman ansiosta. Rakennusalan sääntely-ympäristön yksinkertaistaminen, mukaan lukien lupamenettelyt, voisi auttaa poistamaan asuntotarjonnan rajoituksia. Kansalliset pakkaus- ja merkintäsäännöt aiheuttavat vaatimusten noudattamisesta johtuvia rasitteita tavarakaupalle. Sekä komission että OECD:n arvion mukaan rajat ylittävää ETA:n sisäistä palvelukauppaa koskevat sääntelyrajoitukset kuuluvat Ranskassa EU:n tiukimpiin erityisesti arkkitehtuurin, oikeudellisten palvelujen, kirjanpidon, jakelupalvelujen, lentoliikenteen, rautateiden tavaraliikenteen ja maanteiden tavaraliikenteen aloilla. Paremmat markkinoillepääsyn edellytykset, läpinäkyvämpi lisensointi ja ihmisten liikkuvuuden esteiden vähentäminen yhdessä digitaalisen kaupan esteiden vähentämisen kanssa voisivat antaa Ranskalle mahdollisuuden hyödyntää tuottavuuden ja kilpailukykyyn paranemista.

- (28) Vaikka yritysten T&K-toiminnan julkisen tuen osuus on Ranskassa yksi EU:n suurimmista, yksityinen T&K-toiminta polkee paikallaan ja jäi vuonna 2024 jonkin verran EU:n keskiarvon alapuolelle. Tärkein tukimekanismi on tutkimuksen verohyvitys, jonka ennustetaan kasvavan 8,0 miljardiin euroon vuonna 2026 (0,3 % suhteessa BKT:hen).¹⁸ Innovaatiopolitiikan kansallisen arviointikomission vuonna 2021 tekemän arvioinnin mukaan järjestelmällä ei ollut merkittäviä vaikutuksia suurempiin yrityksiin, vaikka puolet tuesta oli ohjattu niille. Sen sijaan T&K-toimia voitaisiin vauhdittaa kohdentamalla tuki paremmin innovatiivisille pk-yrityksille, markkina-arvoltaan keskisuurille yrityksille ja startup-yrityksille ja avustamalla niitä järjestelmän hyödyntämisessä, koska näillä yrityksillä on enemmän taloudellisia rajoituksia. Alentamalla tutkimuksen verohyvityksen tukikelpoisten kustannusten kynnysarvoa ja parantamalla pienempien ja nuorempien innovatiivisten yritysten saamaa hyötyä voitaisiin lisätä järjestelmän vaikuttavuutta T&K-intensiteetin nostamiseksi täydentävyysvaikutuksia lisäämällä.

¹⁸ OECD (2020), *How effective are R&D tax incentives? New evidence from the OECD microBeRD project*, Directorate for Science, Technology and Innovation Policy Note, OECD, Pariisi. Conseil d'analyse économique (2022), Focus No 090-2022 *Renforcer l'impact du Crédit d'impôt recherche* Philippe Aghion, Nicolas Chanut ja Xavier Jaravel. Bunel, S. ja Sicsic, M. (2024), *Les incitations fiscales à la recherche et développement et à l'innovation : état des lieux, effets et alternatives*, Sciences Po LIEPP Working Paper n°163.

- (29) Ranska 2030 -investointisuunnitelman mukaisella kohdennetulla innovointituella tuetaan tyypillisesti aineettomien investointien lisäämistä, esimerkiksi investointeja teollis- ja tekijänoikeuksiin, mikä lisää tuottavuutta ja kilpailukykyä.¹⁹ Vuonna 2023 tehty arviointi Ranskan tilanteesta vuonna 2030 osoittaa, että tällaisella innovointituella on merkittävä vaikutus BKT:hen ja työllisyyteen, vaikka tuen virtaviivaistamisesta voisi olla hyötyä. Ranska kuitenkin hidastaa Ranska 2030 -suunnitelman käyttöönottoa, eikä sen seuraajasta ole mitään tietoa. Ottamalla käyttöön murrokselliseen innovointiin suunnattu monivuotinen strateginen investointiohjelma, joka kattaa koko tutkimus- ja innovointisyklin ja jossa hallintoa parannetaan Ranska 2030 -suunnitelmasta saatujen kokemusten²⁰ mukaisesti, voitaisiin nopeuttaa uusien teknologioiden käyttöönottoa ja tukea teollisuuden riippumattomuutta keskeisillä strategisilla aloilla, taloudellista turvallisuutta ja pitkän aikavälin kasvua.

¹⁹ Roth, F., & Thum, A. E. (2013). *Intangible capital and labor productivity growth: Panel evidence for the EU from 1998-2005*. Review of Income and Wealth, 59(3), 486-508. <https://doi.org/10.1111/roiw.12009>; Dimas, P., D. Stamopoulos ja A. Tsakanikas (2022), *Intangibles and Participation in Global Value Chains in the EU: Evidence from the GLOBALINTO Input-Output Intangibles Database*, Economic and Business Review.

²⁰ Cour de comptes (2024) *10 ans de politiques publiques en faveur de l'industrie*, ss. 86-87; le Comité de surveillance des investissements d'avenir (2026), 'France 2030 : un déploiement massif et rapide à pérenniser, un impact à renforcer', [2ce0410dc4f9499917f929e71c6f716395ef68aa.pdf](https://www.csi-ia.fr/IMG/pdf/2ce0410dc4f9499917f929e71c6f716395ef68aa.pdf).

- (30) Ranskalaisilla scaleup-yrityksillä on edelleen huomattava rahoitusvaje. Ranskalainen yritys hankkii kymmenen ensimmäisen toimintavuotensa aikana keskimäärin vain 60 prosenttia pääomaa vastaavaan yhdysvaltalaiseen yritykseen verrattuna.²¹ Koska scaleup-yritykset ovat tuottavampia ja innovatiivisempia kuin muut yritykset, innovoinnin rahoitusvajeen korjaaminen ja riskipääoman ja yksityisen pääomasijoittamisen lisääminen parantaisivat Ranskan kasvunäkymiä. Tämä voidaan saavuttaa lisäämällä yhteisösijoittajien rahastojen vipuvaikutusta muun muassa ns. Tibi-aloitteen avulla, mobilisoimalla vähittäissijoituksia ja viime kädessä helpottamalla pääsyä listautumisantimarkkinoille.²² Kaiken kaikkiaan Ranskan säästö- ja sijoitusekosysteemiä voitaisiin vahvistaa talouden hyödyksi lisäämällä institutionaalisten sijoittajien, kuten eläkerahastojen ja vakuutusyhtiöiden, omistusosuuksia ja kannustamalla vähittäissijoittajia tekemään pääomasijoituksia erityisesti *Plan d'Epargne en Actions* -suunnitelman (PEA) kautta.

²¹ Fratto, C., Gatti, M., Kivernyk, A., Sinnott, E., & van der Wielen, W. (2024). *The scale-up gap: Financial market constraints holding back innovative firms in the European Union*, Euroopan investointipankki. <https://doi.org/10.2867/382579>.

²² Euroopan investointirahaston vuoden 2025 pääomasijoittamista koskevan katsauksen ([eif-equity-survey-2025.pdf](https://eif.eu/equity-survey-2025.pdf)) mukaan lähes puolet riskipääomarahastoja Euroopassa hallinnoivista vastuunalaisista yhtiömiehistä mainitsi listautumisantimarkkinat merkittävänä esteenä toiminnan laajentamiselle. Muita vielä merkittävämpiä esteitä ovat markkinoiden hajanaisuus, pääoman saanti ja sijoittajien vähäisempi riskinottohalukkuus.

- (31) Tiiviimmät yhteydet tieteen ja liike-elämän välillä ovat avainasemassa innovoinnin aikaansaamisessa. Ranskassa on otettu käyttöön monenlaisia yksiköjä²³ ja välineitä tällaisen yhteistyön tukemiseksi. Teknologian siirron ja tutkimuksen hyödyntämisen ekosysteemi on kuitenkin Ranskassa hyvin monimutkainen, mikä muodostaa merkittävän esteen, kuten Ranskan valtiontalouden tarkastusvirasto *Inspection générale des finances* on todennut vuonna 2024²⁴. Vuonna 2025 käynnistettiin teknologiansiirtoa nopeuttavien yritysten (SATT) hallinto- ja rahoitusmallin ja laajemmin niiden roolin uudelleentarkastelu teknologian siirron parantamiseksi paikallistasolla. Tavoitteena on perustaa uusi organisaatio vuoteen 2027 mennessä. Innovaatiotulosten parantaminen edellyttää tietämyksen ja teknologian siirron ekosysteemien vaikuttavuuden lisäämistä. Tämä voidaan saavuttaa asettamalla tavoitteeksi konkreettisia tuloksia, kuten patenttihakemusten määrän merkittävä kasvu, teollis- ja tekijänoikeuksien suoja ja yritysten perustaminen. Ekosysteemien yksinkertaistaminen esimerkiksi virtaviivaistamalla olemassa olevien toimijoiden rooleja tai edistämällä niiden välistä yhteistyötä voisi niin ikään tuottaa parempia tuloksia.

²³ Esimerkiksi teknologiansiirtoa nopeuttavat yritykset (*Sociétés d'accélération du transfert de technologies*, SATT), teknologian tutkimuslaitokset (*Instituts de Recherche Technologique*) ja yliopistolliset sairaalat (*Instituts Hospitalo-Universitaires*).

²⁴ Comité de surveillance des investissements d'avenir. *Évaluation du premier volet du programme d'investissements d'avenir (PIA, 2009–2019)*, marraskuu 2019, saatavilla osoitteessa [Le PIA, un outil à préserver, une ambition à refonder](#); Cour des comptes (2018), *Les outils du PIA consacrés à la valorisation de la recherche publique*; *Inspection générale des finances* (2024), *Évaluation des dispositifs Carnot*.

- (32) Vaikka pk-yritysten digitalisaatiossa ja kehittyneiden digitaalitekniikoiden käyttöönotossa on edistytty, Ranska on edelleen EU:n keskiarvon alapuolella. Pk-yritysten digitalisaation keskeisiä pullonkauloja ovat asiantuntemuksen ja osaamisen puute, kyberturvallisuuteen liittyvät huolenaiheet ja taloudelliset rajoitteet, jotka johtuvat erityisesti investointien epäselvästä tuotosta. Digitalisaation viivästyminen erityisesti pk-yrityksissä on yksi niistä tekijöistä, jotka heikentävät tuottavuuden kasvua ja kilpailukykyä Ranskassa. Pk-yritysten digitalisaation nopeuttaminen on keskeistä, jotta voidaan saavuttaa EU:n vuoden 2030 digitalisaatiotavoitteet. Niiden mukaan yli 90 prosentin Euroopan unionin pk-yrityksistä olisi saavutettava vähintään perustason digitaalinen intensiteetti vuoteen 2030 mennessä. France Num -verkosto on edelleen tärkein pk-yritysten perustason digitalisaatiota tukeva julkinen väline. Se toimii pääasiassa digitalisaatioon osallistuvien sidosryhmien verkostona. Uudella *Osez l'IA* -ohjelmalla kannustetaan tekoälyn käyttöön levittämällä tekoälyteknologioita suurissa yrityksissä ja pk-yrityksissä ja edistämään siten digitalisaatiota. Ohjelmaa ei kuitenkaan ole kohdennettu pk-yrityksiin eikä siinä keskitytä perustason digitalisaatioon.
- (33) Vuonna 2024 havaittu vähähiilistämisen hidastuminen jatkui vuonna 2025. Ranskan kolmannessa vähähiilistä taloutta koskevassa strategialuonnoksessa vuodelle 2030 asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on viivästynyt kaikilla aloilla. Ero on suurin rakennus- ja liikennesektorilla, ja sitä pahentaa kasvihuonekaasupäästöjä kompensoivien luonnollisten hiilinielujen väheneminen. Liikenne on edelleen pääasiallinen kasvihuonekaasupäästöjen lähde Ranskassa. Tieliikenteen vähähiilistämisen nopeuttaminen on olennaisen tärkeää kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi. Ranskan tavaraliikenne kulkee edelleen suurelta osin maanteitse. Voidakseen tukea kuljetusten siirtymistä maanteiltä rautateille ja sisävesille Ranskan on täydennettävä Euroopan laajuista liikenneverkkoa kapasiteetin ja verkon tiheyden lisäämiseksi ja varmistettava riittävät investoinnit rautatieinfrastruktuuriin. Myös sisävesiväylillä on suuri potentiaali edistää vähähiilistämistä, ja niitä voitaisiin hyödyntää enemmän parantamalla sisävesiliikenneverkkojen laatua, jokitiedotuspalvelujen yhteentoimivuutta, datan saatavuutta ja terminaalitiheyttä. Ranska voisi edelleen kannustaa vähäpäästöisten ja päästöttömien ajoneuvojen käyttöönottoon heikentämällä kannustimia polttomoottoriajoneuvojen hankintaan, vapauttamalla sähkökäyttöiset raskaat hyötyajoneuvot suurnopeusteiden tietulleista ja sisällyttämällä tavanomaisten raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöjen ulkoiset kustannukset tietulleihin.

- (34) Asuin- ja palvelurakennusten energian loppukulutus on Citepan viimeisimpien arvioiden mukaan pysynyt suurelta osin muuttumattomana vuodesta 2015 ja kasvanut vain 1 prosentin vuonna 2024. Kasvihuonekaasupäästöt vähenivät vain 1,5 prosenttia vuonna 2025 (–0,7 % vuonna 2024). Ranska ei ole edelleenkään saavuttamassa kolmatta hiilibudjettiaan tällä sektorilla²⁵. Vaikka MaPrimeRenov-järjestelmää on muutettu tehokkaampien energiaperuskorjausten edistämiseksi, niiden määrä väheni 10 prosenttia, mikä johtui toistuvista keskeytyksiin johtaneista muutoksista järjestelmään. Epävakaas, joka on seurausta keskeytyksistä sekä muutoksista siihen, minkätyyppisiä töitä tuetaan ja mitkä ovat tuloehdot rahoituksen saamiseksi, on hidastanut vauhtia, heikentänyt ennustettavuutta kotitalouksien ja alan kannalta ja hidastanut lämpöpumppujen käyttöönottoa. Ranskassa on hiljattain hyväksytty uudistuksia, joilla vahvistetaan energiansäästötodistusten järjestelmää ja korjataan Ranskan tilintarkastustuomioistuimen aiemmin havaitsemia puutteita²⁶. Siirtyminen energiansäästötodistuksiin perustuvaan rahoitukseen edellyttää kuitenkin tiivistä seurantaa. Ranskan on sen vuoksi parannettava tahtia saavuttaakseen kolmannessa vähähiilistä taloutta koskevassa strategialuonnoksessaan (SNBC-3) vuodeksi 2030 asetetun rakennusten päästötavoitteen erityisesti yksinkertaistamalla järjestelmiä ja varmistamalla vakaan ja ennakoitavissa olevan tuen. Tähän sisältyy sellaisten kunnianhimoisten perusparannusten priorisointi, joilla saavutetaan vähintään 30 prosentin energiansäästöt, ja kohdentaminen haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin.

²⁵ Ranska jää 56 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin tuloksellaan jälkeen alan kolmannelta hiilibudjetistaan, jonka tavoitteeksi on asetettu keskimäärin 52 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuosina 2024–2028.

²⁶ Cour des Comptes, 2024 [Les certificats d'économies d'énergie, communication à la commission des finances, de l'économie générale et du contrôle budgétaire de l'Assemblée nationale](#).

- (35) Ranskan oikeudellisesti sitova uusiutuva energiaa koskeva tavoite, jonka mukaan vuonna 2020 uusiutuvien energialähteiden osuus energian loppukulutuksesta on 23,2 prosenttia, saavutettiin vuonna 2024, eli neljä vuotta aikataulusta jäljessä. Ranska on jäljessä tavoitteesta myös kun tarkastellaan sen ohjeellista panosta²⁷ EU:n vuoden 2030 tavoitteeseen, joka on 42,5 prosenttia. Useita vuosia kestäneiden kuulemisten jälkeen kolmas monivuotinen energiaohjelma (PPE-3) hyväksyttiin lopulta helmikuussa 2026, mikä auttaa selventämään politiikkakehystä ja lisäämään investointien ennustettavuutta. Vuosien 2030 ja 2035 kansallisten tavoitteiden saavuttaminen ja sijoittajien ja kehittäjien luottamuksen palauttaminen edellyttävät, että uusiutuvan energian tuotannon nopeuttamista koskeva laki vuodelta 2023²⁸ pannaan kaikilta osin täytäntöön. Kyseessä on Ranskan elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja sen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliseen suunnitelmaan sisältyvä uudistus, jonka tarkoituksena on tukea julkisen talouden sopeutuskauden pidentämistä. Vaikka joitakin uudistuksia on hyväksytty, keskeisiin esteisiin, erityisesti hitaisiin ja monimutkaisiin lupamenettelyihin, on vielä puututtava. Lisäksi kaikkia teknologioita koskevien tarjouskilpailujen nopea käynnistäminen sekä energiasuunnittelun laajempi alueellistaminen – erityisesti syrjäisimmillä alueilla, joilla on erityisiä rajoitteita – ovat olennaisen tärkeitä, jotta Ranska voi saavuttaa uusiutuva energiaa koskevat tavoitteet ja tukea kotimaisen ja EU:n puhtaan teknologian arvoketjujen laajentamista strategisilla aloilla.

²⁷ Energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annetun asetuksen liitteessä II esitetyn linjauksen mukaan Ranskan tulisi pyrkiä siihen, että vuoteen 2030 mennessä energian kokonaisloppukulutuksesta 44 prosenttia on peräisin uusiutuvista energialähteistä.

²⁸ Noin neljännes vaadituista täytäntöönpanosäädöksistä on edelleen kesken, ja vain 16 000 kuntaa on nimennyt ”uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita”.

- (36) Kaudet, joina Ranskassa on sähkön ylitarjontaa ja kysyntä polkee paikallaan, voivat osaltaan vaikuttaa negatiivisten hintojen jaksojen lisääntymiseen, uusiutuvan sähkön tuotannon rajoittamiseen ja ydinvoiman tuotannon mukauttamiseen. Tässä yhteydessä joustokeinot, kuten kulutusjoustopalvelut tai varastointikapasiteetti, voisivat olla entistä hyödyllisempiä, jos ne ovat kustannustehokkaita. Niillä voitaisiin optimoida sähköjärjestelmää, taata toimitusvarmuus ja hallinnoida verkkoja paremmin. Vaikka edistymistä on tapahtunut jonkin verran, muun muassa uuden akkukapasiteetin asentamisen myötä vuonna 2025, tarvitaan lisätoimia uusiutuvan ja puhtaan sähkön kasvavien määrien integroimiseksi verkkoon. Tämän on erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon olemassa olevien ydinvoimaloiden energiantuotannon odotettu väheneminen vuoteen 2050 mennessä ja suunnittelemtomien kunnossapitotoimien riski. Tämä korostaa myös tarvetta vahvistaa sekä kotimaista että rajat ylittävää verkkoa. Sähköverkonhaltijat (RTE²⁹ ja Enedis) ovat tehneet huomattavia investointeja siirto- ja jakeluverkkojen laajentamiseksi ja nykyaikaistamiseksi. Vaikka Ranskan ennakoitujen infrastruktuuri-investointitarpeiden täyttäminen yleisesti ottaen edistyy, investointien toteutuminen riippuu kuitenkin edelleen valmistus- ja henkilökapasiteetin riittävydestä, mukaan lukien ammattitaitoisen työvoiman tarjonta ja kaapeleiden tuotanto. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että edistyminen rajatylittävissä hankkeissa on edelleen vähäistä: sähköverkkojen yhteenliittäntäaste oli Ranskassa vuonna 2025 huomattavasti alle EU:n tavoitteen, joka on 15 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Vaikka Ranskalla on yhteyksiä naapurimaiden verkkoihin ja uusia hankkeita on käynnissä, viivästyksat jatkuvat, eikä keskeisiä hankkeita, kuten Pyreneiden niemimaan yhteenliittäntää, ole otettu kaikilta osin huomioon nykyisessä suunnittelussa huolimatta siitä, että niillä on yhteistä etua koskevan hankkeen asema. Maiden välisen yhteenliittäntäkapasiteetin vahvistaminen erityisesti Iberian niemimaan kanssa on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan hallita sähkön ylituotantoa lyhyellä aikavälillä, parantaa EU:n markkinoiden yhdentymistä, järjestelmäjoustoja ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämistä.

²⁹ Ranskan sääntelyviranomainen hyväksyi helmikuussa 2026 RTE:n mittavan investointisuunnitelman, jonka arvo on 100 miljardia euroa vuoteen 2040 asti: [Examen du schéma décennal de développement du réseau de RTE élaboré en 2025 | CRE](#).

- (37) Puhtaan sähkön tarjonnan ja saatavuuden viimeaikainen lisääntyminen (ydinvoimalakannan käyttöasteen parantuminen ja aurinkoenergian nopeampi käyttöönotto) sekä jokseenkin vakaa kysyntä ja suurempi tarve joustoratkaisuille sähköjärjestelmässä ovat osaltaan lisänneet tuntimäärää, jona hinta on negatiivinen, hintojen heilahtelua, uusiutuvan energian tuotannon rajoittamista ja tarvetta mukauttaa ydinvoiman tuotantoa. Ranskan sähköpaletti on suurelta osin fossiiliton, ja sen sähkön tukkuhinnat olivat EU:n kolmanneksi alhaisimmat vuonna 2025, mikä tekee puhtaasta sähköstä taloudellisesti houkuttelevan keinon edistää vähähiilistämistä. Merkittävä osa sähköistämispotentiaalia on kuitenkin edelleen hyödyntämättä, mikä pahentaa nykyistä ylitarjontadynamiikkaa: sähkön osuus Ranskan energian loppukulutuksesta on EU:n keskiarvoa suurempi, mutta se on pysynyt muuttumattomana viime vuosikymmenen ajan. Ranskan tilasto- ja tutkimusosaston (SDES) mukaan osuus on kasvanut vain hieman, vuosien 1990 ja 2024 välillä 20 prosentista 26 prosenttiin. Vuonna 2024 sähkön osuus kotitalouksien loppukulutuksesta oli 35,4 prosenttia ja teollisuuden loppukulutuksesta 35,7 prosenttia, kun taas sen osuus liikenteestä pysyi alhaisena, 2,5 prosentissa. Sähköistämisen edistäminen edelleen eri sektoreilla auttaisi näin ollen talouden kustannustehokkaassa vähähiilistämisessä, loisi lisämahdollisuuksia vähähiilisen sähköntuotannon suuntaamiselle ja tukisi uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton ja joustoratkaisujen liiketaloudellista kannattavuutta. Tämä voitaisiin saavuttaa toteuttamalla loppukäytön sähköistämishjelma, jossa asetetaan kunnianhimoisia tavoitteita paljon päästöjä aiheuttaville sektoreille, kuten liikenteelle, rakennusten lämmitykselle ja jäähdytykselle sekä teollisuudelle.

- (38) Veden niukkuus rajoittaa taloudellista toimintaa yhä enemmän, ja 24–26 prosenttia Ranskan bruttotuotannosta altistui pintavesiriskeille ja kuivuudesta aiheutuville kustannuksille, jotka olivat vuonna 2022 yli 5 miljardia euroa. Veden niukkuus aiheuttaa vaikutuksia monilla aloilla ja luo jännitteitä erityisesti vesi-intensiivisillä aloilla, kuten energia-alalla, maataloudessa, teollisuudessa ja matkailussa useimmilla alueilla. Näitä paineita pahentaa entisestään Ranskan riippuvuus vedestä sähköntuotannossa (vesivoima ja ydinvoiman jäähdytys), jonka ilmastoriskit tunnustetaan kolmannessa kansallisessa ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevassa suunnitelmassa (PNACC-3). Alueelliset erot pahentavat näitä paineita entisestään: nitraatin ja torjunta-aineiden aiheuttama pilaantuminen vaikuttaa alueisiin, joilla harjoitetaan voimaperäistä maataloutta. Kaupunki- ja teollisuusalueilla veden kysyntä on suurta, ja niillä esiintyy erilaisia epäpuhtauksia (kuten PFAS-aineita³⁰ ja mikromuoveja). Juomaveden saatavuus ja sanitaatio on edelleen haaste, ja vuotuinen investointivaje on merkittävä, noin 4,6 miljardia euroa, erityisesti syrjäisimmillä alueilla huolimatta kohdennetuista investointiohjelmista, kuten merentakaisen departementtien vesisuunnitelmasta (PEDOM). Kansallista ja paikallista vesihallintoa on parannettava, jotta voidaan paremmin hallita kilpailevia tarpeita ja ratkaista eri alojen välisiä konflikteja. Samalla on korjattava häiriönsietokykyisiin vesi-infrastruktuureihin liittyviä investointivajeita, vahvistettava veden laadun seuranta ja läpinäkyvyyttä sekä turvattava veden laatu maatalouden ja teollisuuden aiheuttamalta pilaantumiselta, jotta voidaan vähentää veden niukkuuden ja sen laadun heikkenemisen taloudellisia vaikutuksia. Nämä parannukset olisi sisällytettävä ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastokestävyyttä koskevaan yhdennettyyn lähestymistapaan.

³⁰ Per- ja polyfluoratut alkyylilyhdisteet (eli synteettiset ikuisuuskemikaalit).

- (39) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Ranskalle osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen.
- (40) Merkittävästä parannuksesta huolimatta Ranskan työllisyysaste on edelleen alhainen ja työllistymisen esteitä on edelleen erityisesti nuorten työntekijöiden kohdalla. Vaikka nuorisotyöttömyyttä on pyritty torjumaan elpymis- ja palautumistukivälineestä ja Euroopan sosiaalirahasto plussasta tuetuilla ohjelmilla, kuten ”1 jeune, 1 solution” ja ”Contrat d’engagement jeune”, nuorisotyöttömyys (19,7 % 15–24-vuotiaista vuonna 2025, 15–24-vuotiaat) ja työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten (NEET) aste (12,7 % 15–29-vuotiaista vuonna 2025) ovat kasvussa. Nuorten työllistymismahdollisuudet ovat erityisen vähäisiä syrjäisimmillä alueilla, maaseutualueilla, kaupunkien reuna-alueilla ja teollisuuden muutosprosessissa olevilla alueilla. Kohtuuhintaisten asuntojen rajallinen saatavuus ja joukkoliikenteen puute haittaa entisestään työmarkkinoille integroitumista, ja nämä haasteet ovat erityisen akuutteja syrjäisimmillä alueilla. Vaikka France Travail -järjestelmän uudistuksen käyttöönottoa ja täystyöllisyyslain meneillään olevaa täytäntöönpanoa on vielä arvioitava, näihin esteisiin puuttuminen erityisesti parantamalla nykyisten tukijärjestelmien kohdentamista, johdonmukaisuutta ja tunnettuutta, parantamalla asuntojen saatavuutta ja liikkumisvaihtoehtoja ja mukauttamalla koulutus paremmin työnantajien tarpeisiin voisi parantaa erityisesti nuorten integroitumista työmarkkinoille ja vähentää työvoimapulaa.

- (41) Ranskan työmarkkinoilla on myös osaamisen kohtaanto-ongelmia erityisesti keskeisillä aloilla, kuten valmistusteollisuudessa, rakennusosalalla sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, joilla on edelleen rekrytointivaikeuksia. Ranska on tehnyt investointeja työntekijöiden täydennys- ja uudelleenkoulutukseen elpymis- ja palautumistukivälineen ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) tuella, ja koulutukseen osallistuvien aikuisten määrä onkin noussut hieman (49,2 % vuonna 2022, kun se vuonna 2016 oli 48,4 %). Edistyminen kohti vuoden 2030 tavoitetta, joka on 65 prosenttia, on kuitenkin edelleen hidasta, erityisesti matalan osaamistason työntekijöiden ja ikääntyneiden työntekijöiden osalta. Koulutusta on edelleen mukautettava paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin ja haavoittuvassa asemassa oleville väestöryhmille on annettava enemmän tukea. Lisäksi oppisopimuskoulutuksen ja koulutuksen rahoituksen leikkaukset³¹ voivat vähentää yleistä osallistumista. Ammattitaitoisen työvoiman puute erityisesti STEM-aloilla (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) rajoittaa Ranskan kykyä vastata kasvavaan kysyntään teknologiavetoisilla aloilla. Erityisesti tieto- ja viestintätekniikan insinöörit ja teollisuusinsinöörit kuuluvat niihin ammatteihin, joiden kasvuennusteet ovat vahvimmat, mutta lähes joka neljäs työpaikka on vaarassa jäädä täyttämättä näiden osaamisvajeiden vuoksi. STEM-alojen opintoihin osallistuminen vähenee ja on edelleen alle EU:n keskiarvon. STEM-alojen osaamisvajeiden korjaamista keskeisillä teollisuudenaloilla auttaisivat toimet, joilla lisätään STEM-aineiden opintoihin osallistumista toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksessa, sekä erittäin lupaaville oppijoille tarkoitetut varhaiset toimet ja opettajien jatkokoulutuksen vahvistaminen STEM-aloilla.

³¹ Talousarvio 2026, Loi de Finances 2026.

- (42) Ranskan koulutusjärjestelmää leimaa perustaitojen ja STEM-aineiden (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) osaamisen heikkeneminen.³² PISA-tulokset ovat lähellä EU:n keskiarvoa, mutta luonnontieteissä, matematiikassa ja lukemisessa heikosti menestyvien 15-vuotiaiden osuus on kasvanut ja ylittää vuodeksi 2030 asetetun 15 prosentin tavoitteen³³ erityisesti matematiikassa, jonka suhteen myös parhaiten suoriutuvien osuus on pienentynyt. Sosioekonomiset erot kuuluvat Ranskassa EU:n suurimpiin³⁴, ja sosioekonominen tausta ennustaa koulutustuloksia edelleen vahvasti. Heikosti menestyville tarkoitettu tuki on edelleen riittämätöntä. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että ensisijainen koulutusverkosto (*réseaux d'éducation prioritaire*) ei ole riittävän kattava. Ensisijaisten koulutusalojen laajentaminen, joustavien kriteerien käyttöönotto muita heikommassa asemassa olevia kouluja varten ja oppilaiden arviointitietojen hyödyntäminen opetusmenetelmien räätälöimiseksi voisivat auttaa vastaamaan paremmin yksilöllisiin tarpeisiin ja parantamaan oppilaiden suoriutumista perustaidoissa varhaisesta iästä alkaen. Toistuvat politiikkamuutokset ovat kuitenkin johtaneet siihen, että täytäntöönpanoon ja arviointiin ei ole ollut riittävästi aikaa eivätkä opettajat ole sitoutuneet uudistuksiin riittävästi, mikä heikentää niiden tuloksellisuutta.

³² Vuoden 2023 Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS) -tutkimus.

³³ Kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA) vuoden 2022 tutkimuksen mukaan Ranskassa 15-vuotiaista 28,8 prosenttia suoriutui heikosti matematiikassa (29,5 % koko EU:ssa), 26,9 prosenttia lukemisessa (26,2 % EU:ssa) ja 23,8 prosenttia luonnontieteissä (24,2 % EU:ssa).

³⁴ OECD (2023). PISA 2022 Results (Volume I).

- (43) Opettajien työolojen ja koulutuksen laadun parantamisessa on edelleen merkittäviä haasteita, mikä heikentää ammatin houkuttelevuutta. Ranskassa halukkaita opettajan ammattiin on yhä vähemmän, ja vakituinen henkilöstö vähenee jatkuvasti. Keskeisiä tekijöitä ovat EU:n keskiarvoon verrattuna riittämätön palkka³⁵, huonot työolot, vähäinen ammatillinen tunnustus ja rajalliset liikkuvuusmahdollisuudet^{36 37}. Lisäksi viimeisimmästä TALIS-tutkimuksesta käy ilmi, että ranskalaiset opettajat ovat EU:n opettajiin verrattuna tyytymättömämpiä sekä opettajien peruskoulutukseen että jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen ja että koulutuksessa on kriittisiä puutteita erityisesti tekoälyn integroinnin kaltaisilla kehittyvillä aloilla. Opetuksen laatua voi heikentää myös lisääntyvä turvautuminen määrääkaikaisiin opettajiin, joiden koulutustaso on matalampi ja joilla on vähemmän kokemusta sekä heikommat mahdollisuudet päästä koulutukseen kuin vakituisilla opettajilla. Opetusolosuhteiden parantamiseksi on toteutettu toimia, kuten vuonna 2025 toteutettu opettajien peruskoulutuksen uudistus, joka on jo johtanut virkakilpailujen hakemusten lisääntymiseen, mikä viittaa siihen, että ammatin houkuttelevuus saattaa olla lisääntymässä. Vuoden 2026 talousarviossa kuitenkin lakkautettiin yli 4 000 opettajan tointa, mikä oli osittain perusteltua väestön vähenemisen vuoksi mutta myös rajoitti mahdollisuuksia pienentää luokkakokoja. Vuonna 2022 toteutetun täydennyskoulutuksen uudistuksen ei ole vielä havaittu tuoneen merkittäviä parannuksia koulutuksen kattavuuteen, saavutettavuuteen tai laatuun. Lisätoimenpiteitä tarvitaan perus- ja jatkokoulutuksen mukauttamiseksi paremmin kaikkien oppilaiden muuttuviin tarpeisiin³⁸ ja opettajien ja koulujen riippumattomuuden lisäämiseksi³⁹. Ranskan tilintarkastustuomioistuim (Cour de Comptes) varoittaa erityisesti, että rehtorien mahdollisuudet ottaa huomioon oppilaiden tarpeet ja paikalliset olosuhteet ovat käytännössä rajalliset⁴⁰.

³⁵ Opettajien palkka on 82 prosenttia korkea-asteen tutkinnon suorittaneen työntekijän palkasta (EU:n keskiarvo 85 %), ja opettajista vain 26,6 % on tyytyväisiä palkkaansa (EU:n keskiarvo 37,3 %). OECD, 2025, *Education at a Glance*.

³⁶ France Stratégie, 2024, [Working in Public Service: The Challenge of Attractiveness](#).

³⁷ Cour de Comptes, [Devenir enseignant : la formation initiale et le recrutement des enseignants des premier et second degrés](#), Rapport public thématique, 2023.

³⁸ *Education: comment mieux orienter la dépense publique*, Conseil d'analyse économique, 2025, saatavilla osoitteessa [Éducation : comment mieux orienter la dépense publique](#).

³⁹ Lastra-Anadón, C. ja S. Mukherjee (2019), *Cross-country evidence on the impact of decentralisation and school autonomy on educational performance*, OECD Working Papers on Fiscal Federalism, No. 26, OECD Publishing, Pariisi, <https://doi.org/10.1787/c3d9b314-en>.

⁴⁰ Cour de Comptes, *Mobiliser la communauté éducative autour du projet d'établissement*, Rapport public thématique, 2023

- (44) Vaikka työllisyysaste on noussut, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riski on viime vuosina kasvanut. Keskeinen tekijä tässä suuntauksessa on työssäkäyvien köyhyyden yleistuminen, joka on lisääntynyt viime vuosina erityisesti itsenäisten ammatinharjoittajien ja lapsiperheiden keskuudessa. Tämän kehityksen taustalla on useita tekijöitä: vastentahtoinen osa-aikatyö ja pätkätyö vähentävät tehtyjen työtuntien kokonaismäärää, kun taas yksinyrittäjiä (mikroyrittäjät ja alustatyöntekijät)⁴¹, joilla on hyvin pienet tulot ja rajallinen itsenäisyys, on yhä enemmän. Lisäksi matalapalkkaloukut ja riittämätön pääsy koulutukseen haittaavat urakehitystä, ja työoloihin liittyy edelleen huolenaiheita, kuten pitkät työajat ja kuolemaan johtavien työtapaturmien suuri osuus. Työköyhyyttä voitaisiin vähentää puuttumalla matalapalkkaloukkuihin ja epävarmoihin työsuhteisiin, lisäämällä koulutusmahdollisuuksia ja parantamalla työoloja sekä työterveyttä ja -turvallisuutta, myös alustatyöntekijöiden osalta.

⁴¹ Rapport pour la France. GDPoweR – Récupération des données des travailleurs au service de la négociation et du suivi des accords collectifs dans l'économie des plateformes. 2025.

- (45) Vuonna 2025 köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa olevien lasten osuus oli 27,5 prosenttia eli paljon suurempi kuin muun väestön (19,1 %) ja viidenneksi suurin EU:ssa. Tämä johtuu monista tekijöistä. Vanhemmilla on vaikeuksia saada riittäviä ansiotuloja, sillä 9,2 prosenttia lapsista elää erittäin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa. Osuus on yksi EU:n korkeimmista. Lisäksi työssäkäyvien köyhyys on lisääntynyt jyrkästi lapsiperheissä, mikä vaikuttaa erityisesti yksinhuoltajaperheisiin, joissa huoltajina ovat pääasiassa äidit. Työssäkäyvistä yksinhuoltajista joka viides oli vuonna 2025 köyhyysvaarassa. Suurimpia syitä tähän olivat vastentahtoinen osa-aikatyö ja uramahdollisuuksien menettäminen, usein asianmukaisten lastenhoitomahdollisuuksien puuttumisen vuoksi. Vaikka lastenhoitopalvelujen yleinen saatavuus on Ranskassa suhteellisen hyvällä tasolla, niiden saatavuus on edelleen hyvin epätasaista: ero etuoikeutettujen ja muita heikommassa asemassa olevien lasten välillä (36 prosenttiyksikköä) on suurempi kuin EU:ssa keskimäärin (20 prosenttiyksikköä). Vuonna 2023 köyhyydessä elävistä perheistä 76 prosentilla ei ollut varaa lastenhoitopalveluihin.⁴² Lisäksi huolta aiheuttavat edelleen lastenhoidon laatu, saatavuus ja kustannukset, jotka vaihtelevat suuresti eri puolilla maata. Alueelliset erot työ- ja koulutusmahdollisuuksissa, kohtuuhintaisten asuntojen saatavuudessa, joukkoliikenteessä sekä terveys- ja sosiaalipalveluissa heikentävät entisestään vanhempien kykyä hankkia toimeentuloon riittävä palkka. Näitä haasteita pahentaa elinkustannusten nousu, joka on osaltaan lisännyt lasten vakavaa aineellista tai sosiaalista puutetta (10 % vuonna 2025, kun EU:n keskiarvo oli 7,9 %). Asumis-, energia- ja elintarvikekustannusten noususta kärsivät eniten yksinhuoltajat ja suurperheet.⁴³ Kodittomuus lisääntyy Ranskassa⁴⁴ ja vaikuttaa yhä enemmän myös lapsiperheisiin⁴⁵. Huolimatta viimeaikaisista uudistuksista, joilla pyritään parantamaan perheiden työ- ja yksityiselämän tasapainoa, lapsilisät ja asumistuet eivät ole pysyneet inflaation tahdissa, ja tukikelpoisuuskriteerejä on tiukennettu. Lapsiköyhyyttä voitaisiin vähentää tarkastelemalla uudelleen perhe- ja asumisetuukien vaikuttavuutta, poistamalla vanhempien työllistymisen esteitä, parantamalla lastenhoitopalvelujen saatavuutta ja vähentämällä alueellisia eroja palvelujen saatavuudessa.

⁴² CNAF-ONAPE, L'accueil des jeunes enfants - Édition 2025, 2025, [Observatoire national de la petite enfance \(Onape\) | CAF – Caisse d'Allocations Familiales](#).

⁴³ [INSEE, privation matérielle et sociale en 2025](#).

⁴⁴ Fondation pour le Logement, '31ème rapport sur le mal-logement en France en 2026' 2026.

⁴⁵ UNICEF-FAS, *Baromètre Enfants à la rue*, 2025.

- (46) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2026, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kautta – toimia vuonna 2026 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Ranskalle annettava suositus 1 auttaa noudattamaan ensimmäistä, toista ja viidettä euroalueen suositusta, suositus 2 auttaa noudattamaan neljättä euroalueen suositusta, suositus 3 auttaa noudattamaan seitsemättä, kahdeksatta ja yhdeksättä euroalueen suositusta, suositus 4 auttaa noudattamaan seitsemättä euroalueen suositusta ja suositus 5 auttaa noudattamaan viidettä euroalueen suositusta,

SUOSITTAA, että Ranska toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. varmistaa, että nettomenot vastaavat neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamaa korjaavaa polkua, kun otetaan huomioon komission vuodeksi 2026 ennakoima poikkeama suhteessa suositeltuun nettomenojen enimmäismäärään; lisää yleisiä puolustus- ja turvallisuusmenoja sekä puolustusvalmiutta ja varmistaa samalla velkakestävyys ja varainkäytön tehokkuuden sekä mukauttaa talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että toimenpiteet, joita toteutetaan energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi, ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen tai energiasäästötoimien yritysten tarpeisiin kohdennettuja sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä ja että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopuissa EU:n finanssipolitiikan kehityksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa; jatkaa neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittaman pidennetyn sopeutuskauden perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden toteuttamista; varmistaa eläkejärjestelmän kestävyys ottaen samalla huomioon oikeudenmukaisuuden ja vahvistaen sen vaikutusta työllisyyteen ja potentiaaliseen kasvuun; luottaa menojen uudelleenarviointien tuloksiin vähentääkseen julkisia menoja kestäväällä ja merkittävällä tavalla ja parantaakseen niiden tehokkuutta; siirtää verotuksen painopistettä tuotantotehtävistä kulutus- ja ympäristöveroihin ja järkeistää ja vähentää vero- ja sosiaalituloja; vähentää hallinnon monimutkaisuutta poistamalla päällekkäistä toimivaltaa ja parantaa siten varainkäytön tehokkuutta; vahvistaa syrjäisimpien alueiden hallinnollisia valmiuksia ja aluesuunnittelua;
2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; pitää yllä koheesipolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia ja tarvittaessa hyödyntää varojen uudelleen kohdentamista koheesipolitiikan säännösten väliarvioinnin yhteydessä sovittuihin strategisiin painopisteisiin ja joustomahdollisuuksiin;

3. jatkaa kansallisen sääntelyn yksinkertaistamista, vähentää hallinnollista taakkaa ja yrityksiin kohdistuvia sääntelystä johtuvia rajoituksia erityisesti rakennus- ja palvelualalla sekä vähentää tavaroiden vapaan liikkumisen esteitä; vahvistaa yritysten T&K-intensiteettiä kohdentamalla paremmin julkisia järjestelmiä, joilla tuetaan yritysten T&K-toimintaa ja edistetään innovaatioiden levittämistä, ylläpitämällä julkista tukea monivuotisen investointisuunnitelman puitteissa ja kannustamalla yhteisö- ja vähittäissijoittajia pääomasijoittamiseen, erityisesti scaleup-yritysten ja murroksellisen innovoinnin varainhankinnan tukemiseksi; parantaa tiedemaailman ja yritysten välistä yhteistyötä tukevien ekosysteemien vaikuttavuutta; edistää pk-yritysten digitalisaatiota muun muassa parantamalla olemassa olevien julkisten tukitoimenpiteiden vaikuttavuutta; jatkaa monipuolistamisen ja työllisyyden edistämistä teollisuuden muutosprosessissa olevilla alueilla.
4. nopeuttaa liikennesektorin vähähiilistämistä poistamalla esteitä ja tarjoamalla kannustimia vähäpäästöisten liikennemuotojen ja ajoneuvojen kysynnän ja tarjonnan lisäämiseksi; nopeuttaa rakennusten energiatehokkuuden parantamista ja vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista varmistamalla vakaan ja ennakoitavan tuen keskittyen erityisesti kunnianhimoisiin peruskorjauksiin ja heikossa asemassa oleviin kotitalouksiin; nopeuttaa uusiutuvaa ja puhdasta energiaa koskevien hankkeiden käyttöönottoa muun muassa sujuvoittamalla edelleen lupamenettelyjä; edistää joustoratkaisuja, kuten kulutusjousto-, varastointiteknologia- ja puhtaasti säädettävissä olevia keinoja, ja varmistaa riittävät investoinnit sähköverkkokapasiteettiin ja valtioiden rajat ylittävään yhteenliittämiseen; nopeuttaa loppukäytön sähköistämistä keskittyen runsaasti päästöjä aiheuttaviin aloihin; parantaa vesihuoltoa, jotta voidaan vastata paremmin vesi-intensiivisten alojen keskinäiseen kilpailevaan kysyntään ja varmistaa riittävät investoinnit vesi-infrastruktuuriin erityisesti syrjäisimmillä alueilla sekä suojella veden laatua maatalouden ja teollisuuden aiheuttamalta pilaantumiselta;

5. puuttuu osaamisvajeeseen mukauttamalla koulutusta työmarkkinoiden tarpeisiin, myös alueellisella tasolla, ja lisäämällä osallistumista luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan (STEM-aineet) opiskeluun; lisää työmarkkinoille integroitumista poistamalla nuorten koulutuksen ja työllisyyden esteitä ja laajentamalla matalan osaamistason työntekijöiden ja ikääntyneiden työntekijöiden pääsyä koulutukseen; parantaa koulutustuloksia ja vähentää eriarvoisuutta koulutuksessa; lisää opettajan ammatin houkuttelevuutta muun muassa parantamalla työehtoja sekä perus- ja jatkokoulutusta; ehkäisee ja vähentää työssäkäyvien köyhyyttä ja lapsiköyhyyttä poistamalla ansiotyön ja kestävän työllisyyden esteitä erityisesti vanhemmilta, parantamalla heikoimmassa asemassa olevien kotitalouksien pääsyä laadukkaan lastenhoitopalvelujen piiriin ja vähentämällä alueellisia eroja palvelujen, erityisesti terveydenhuollon, saatavuudessa.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja